

2023

Quicksan Wet natuurbescherming
Uitbreiding Camping de Hondsrug en Ontwikkelingen
Bungalowpark Eexterkoele te Eext

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Uitbreiding Camping de Hondsrug en Ontwikkelingen Bungalowpark Eexterkoele te Eext

Leeuwarden, november 2023

In opdracht van:

Buro Hollema

Uitvoering:

Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:

Dhr. R. Fokker

Autorisatie:

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied.

**© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2023). Quickscan Wet natuurbescherming/ Uitbreiding Camping de Hondsrug en Ontwikkelingen
Bungalowpark Eexterkoele te Eext. Rapport 23179. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.**

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Gegevens die afkomstig zijn uit de NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) mogen niet zonder toestemming van Blijf12 worden verstrekt aan derden of op enige andere wijze openbaar gemaakt worden. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	5
2.1	Flora.....	5
2.2	Vogels	6
	Jaarrond beschermde vogelnesten	6
2.3	Zoogdieren	7
	Vleermuizen	7
	Overige zoogdieren.....	9
2.4	Reptielen.....	9
2.5	Amfibieën	10
2.6	Vissen	12
2.7	Ongewervelden	12
2.8	Gebiedsbescherming.....	13
	Stikstofgevoeligheid.....	13
2.9	Houtopstanden	14
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	15
3.1	Overzicht beschermde soorten	15
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	15
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	16
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	17
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Wnb Houtopstanden	- 3 -
	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

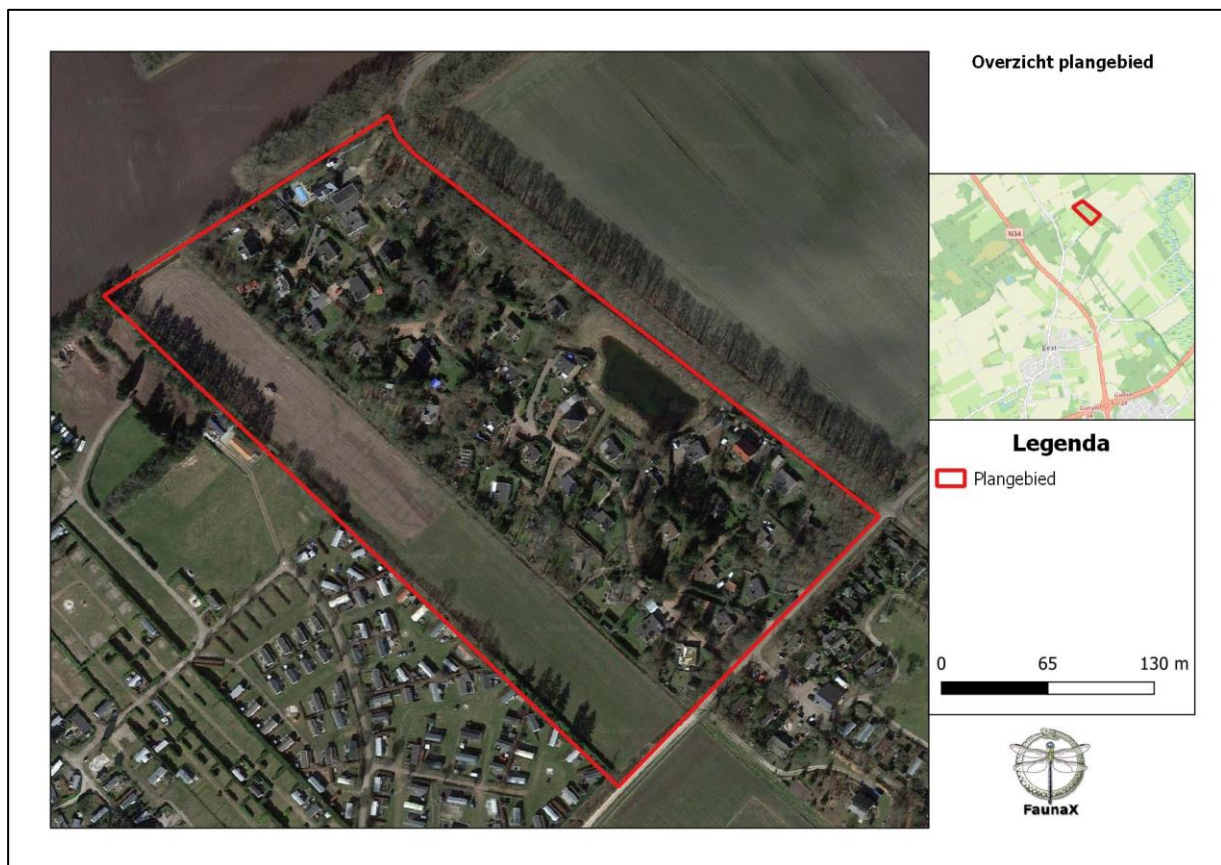
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens camping de Hondsrug te Eext in noordoostelijke richting uit te breiden. Hiernaast is het permanent bewoonbaar maken van het naastgelegen bungalowpark Eexterkoole onderdeel van het planvoornemen en vindt onderhoud plaats aan de Koeleplas en een naastgelegen houtsingel in ditzelfde bungalowpark. Ruimtelijke plannen zoals deze dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenen plannen op deze waarden.

Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I.

Figuur 1.1. Het plangebied (rood omlijnd) te Eext.

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Buro Hollema heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op twee dagen; dinsdag 3 oktober en donderdag 26 oktober 2023 en vond plaats onder zachte weersomstandigheden (respectievelijk 15°C, windkracht 4, bewolkt en 10°C, windkracht 2, bewolkt). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied is op te delen in drie delen;

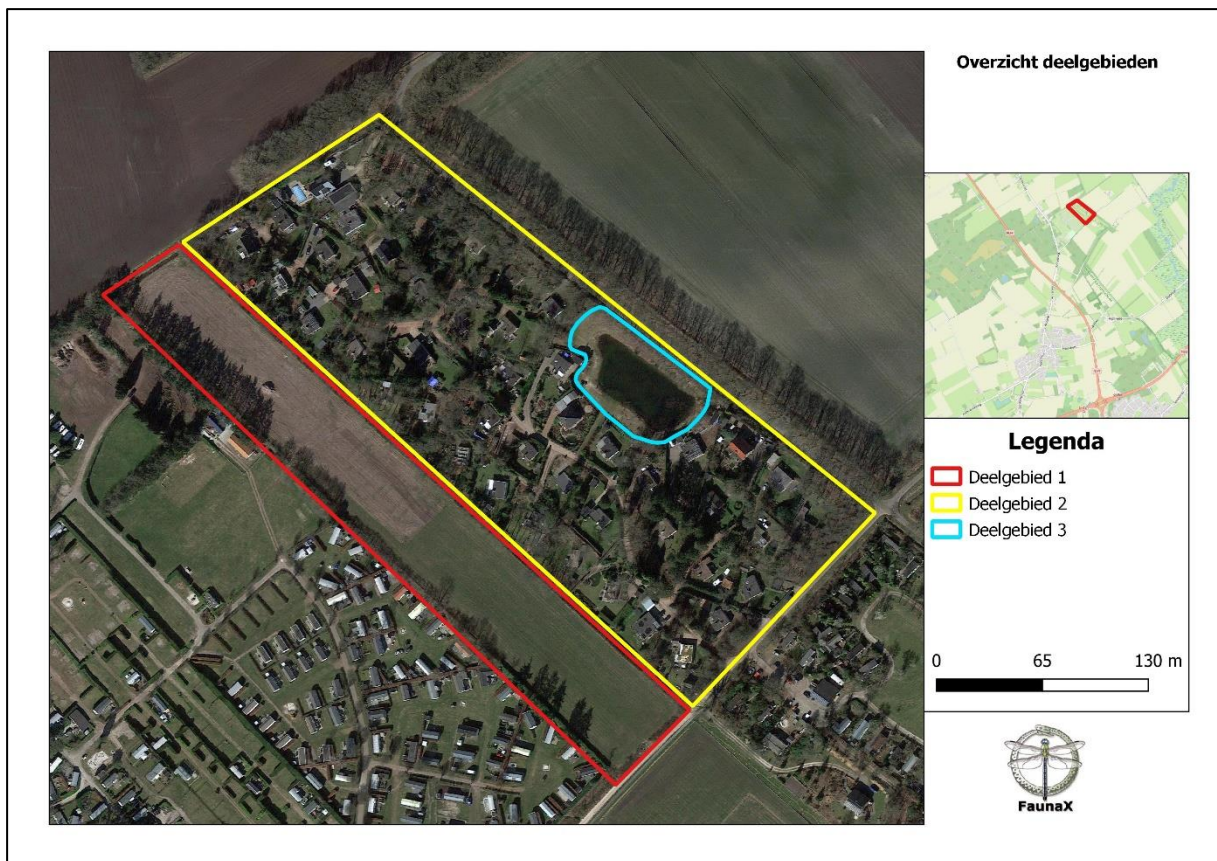
Het eerste deel bestaat uit een perceel met een ten tijde van dit schrijven agrarische invulling ten noordoosten van de bestaande camping de Hondsrug buiten de bebouwde kom van Eext. Dit deel van het plangebied wordt in het oosten van het perceel gekenmerkt door grasland. Op het westelijke deel van het perceel werd tijdens het veldbezoek mais verbouwd. Het perceel wordt begrensd door de bovengenoemde camping en door het bungalowpark Eexterkoele, waarbij de grenzen worden gevormd door hagen en bomen.

Het tweede deel bestaat uit het bungalowpark Eexterkoele, waarop zich diverse woonunits bevinden. Op het bungalowpark is sprake van een relatief boomrijke indeling. Het bungalowpark wordt grotendeels begrensd door agrarisch gebied.

Het derde deel van het plangebied bestaat uit de Koeleplas binnen de begrenzingen van het bungalowpark Eexterkoele. Dit betreft een relatief voedselarme plas die ten oosten wordt begrensd door een houtsingel. De plas bevindt zich op zandgrond. In 2022 zijn diverse werkzaamheden uitgevoerd ten behoeve van een biodiversiteitsverhoging. Hierbij is onder andere een deel van het talud rond de plas afgegraven, zodat een zandwal is ontstaan.

De omgeving van het gehele plangebied wordt gekenmerkt door agrarisch landschap, doorspekt met sloten, bomenrijen en bosschages, evenals delen van het Natura2000-gebied Drentse Aa-gebied en andere door Staatsbosbeheer beheerde delen van het natuurgebied Drentsche Aa die geen onderdeel zijn van het voorgenoemde Natura2000-gebied. In figuur 1.2 wordt een overzicht weergegeven van de drie deelgebieden, zoals deze in de onderhavige rapportage zullen worden behandeld.

Het planvoornemen verschilt per deelgebied. In het geval van het eerste deelgebied bestaat het planvoornemen uit het uitbreiden van de bestaande camping over dit deelgebied, waarbij mogelijk enkele bomen worden gekapt en delen van hagen worden verwijderd. Voor wat betreft het tweede deelgebied bestaat het planvoornemen uit het wijzigen van het bestemmingsplan waardoor permanente bewoning mogelijk wordt. Binnen dit planvoornemen worden geen bouwwerken, wateren of bomen aangetast. Als laatste is men voornemens verschillende werkzaamheden uit te voeren ten behoeve van het verhogen van de biodiversiteit in en rond het derde deelgebied, de Koeleplas, evenals het onderhoud daarvan, waaronder het verwijderen van (een deel van) de water- en oevervegetatie, het uitbaggeren van de plas en het verwijderen van Amerikaanse vogelkers uit een naastgelegen houtsingel.

Figuur 1.2. Een overzicht van de drie deelgebieden.

Figuur 1.3. Een impressie van het plangebied, met deelgebied 1 boven en deelgebied 3 onder.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Tijdens het veldbezoek werd geconstateerd dat in het geval van alle plangebieden sprake was van een zeer verschillende vegetatiestructuur. Alle deelgebieden bevinden zich op zandgrond. Echter werd de vegetatiestructuur in deelgebied 1 grotendeels gedomineerd door grassen, met daartussen soorten als paardenbloem, hondsdrif en stinkende gouwe. In deelgebied 2 bestond de vegetatiestructuur grotendeels uit grassen en gecultiveerde tuinsoorten. Echter, in deelgebied 3 was sprake van een meer zanderige bodemstructuur, doordat hier in het verleden de bovenlaag van een deel van het talud is afgegraven. Dit vertaalt zich in de huidige situatie naar een vegetatiestructuur waar grassen in mindere mate voorkomen en soorten werden aangetroffen als middelste teunisbloem en de invasieve soort gele bieslelie, beide soorten van schralere zandbodems.

In het geval van de eerste twee deelgebieden kan de aanwezigheid van beschermde plantensoorten op voorhand worden uitgesloten. Naast dat tijdens het veldbezoek geen beschermde plantensoorten werden aangetroffen, was hier ook geen sprake van het geschikte biotoop hiervoor. De onder de Wnb beschermde plantensoorten stellen veelal kritische eisen aan hun standplaatsen en aan deze eisen wordt niet voldaan binnen deze deelgebieden. De omstandigheden zijn te voedselrijk.

Echter, in deelgebied 3 was sprake van meer schrale en voedselarme omstandigheden, grotendeels doordat vorig jaar de bovenste laag van het talud rond een deel van de plas is afgegraven, waardoor een open, zanderige plek (figuur 2.1) en een gunstige groeiplek is ontstaan voor beschermde plantensoorten. Daarnaast is de Koeleplas relatief voedselarm en helder, wat deze geschikt maakt als groeiplek voor bepaalde beschermde waterplanten. Uit de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de soorten dreps, geplooid vrouwenmantel, groenknolorchis, kluwenklokje, korensla, roggelelie en wilde ridderspoor. Ook zijn uit de omgeving van het plangebied waarnemingen van drijvende waterweegbree bekend (bron: NDFF). Het afgegraven deel van de oever rond de plas is geschikt bevonden voor de soort korensla. Deze soort komt van oorsprong voor in grote delen van Nederland, waaronder de omgeving van het plangebied (bron: verspreidingsatlas planten). Zaden van planten kunnen jaren inactief in de bodem aanwezig zijn, waarna deze kunnen ontkiemen wanneer de toplaag van geschikte bodems wordt verwijderd. Daarnaast kan de aanwezigheid van drijvende waterweegbree in de Koeleplas tevens niet op voorhand worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek werden deze plantensoorten niet aangetroffen. Gezien de periode van het jaar waarin het veldbezoek is uitgevoerd kan echter niet worden uitgesloten dat de soorten zich op dat moment in vegetatieve staat bevonden en daardoor niet zijn waargenomen.

Figuur 2.1. Door het afgraven van de toplaag van een deel van de grond rondom de Koeleplas is een gunstige groeiplek voor beschermde plantensoorten ontstaan.

- De aanwezigheid van korensla en drijvende waterweegbree in deelgebied 3 kan niet op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van overige beschermde plantensoorten in alle deelgebieden kan op voorhand worden uitgesloten.

2.2 Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

Roofvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen. De bomen binnen en vlak buiten het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van dergelijke nesten. Deze werden niet aangetroffen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde boomnesten binnen de invloedssfeer van de diverse werkzaamheden kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Gebouwbroeders

Naast op boomnesten is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals de huismus, gierzwaluw en kerkuil. In deelgebieden 1 en 3, zoals weergegeven in figuur 1.2, staan geen kunstmatige bouwwerken waar vogels in tot broeden kunnen komen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van dergelijke soorten in deze deelgebieden kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Binnen deelgebied 2 staan echter diverse bungalows die in potentie nestgelegenheid kunnen bieden voor soorten als huismus, bijvoorbeeld wanneer deze beschikken over gegolfde dakpannen waar dergelijke soorten regelmatig onder tot broeden komen. Deze bungalows worden binnen het planvoornemen echter niet aangetast en er wordt slechts permanente bewoning mogelijk gemaakt. Negatieve effecten op jaarrond beschermde nesten van soorten als huismus als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op jaarrond beschermde (boom)nesten als gevolg van het planvoornemen kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces. Het plangebied biedt broedgelegenheid voor diverse vogelsoorten. Zo kunnen soorten als houtduif en Turkse tortel tot broeden komen in de bomen binnen en vlak buiten het plangebied en kunnen vogelsoorten als roodborst broeden in de hagen en struiken binnen het plangebied. Tevens werden aan verschillende bomen nestkasten aangetroffen, waar soorten als koolmees regelmatig in tot broeden komen. Met deze soorten kan rekening worden gehouden door de voorgenomen werkzaamheden buiten de broedperiode uit te voeren. Voor deze periode wordt over het algemeen 15 maart – 15 juli aangehouden. Het broedseizoen kan echter eerder beginnen of later eindigen aan de hand van klimatologische omstandigheden of per soort. Wat hierbij van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze beschermd.

- Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen andere vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarroonde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grofweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

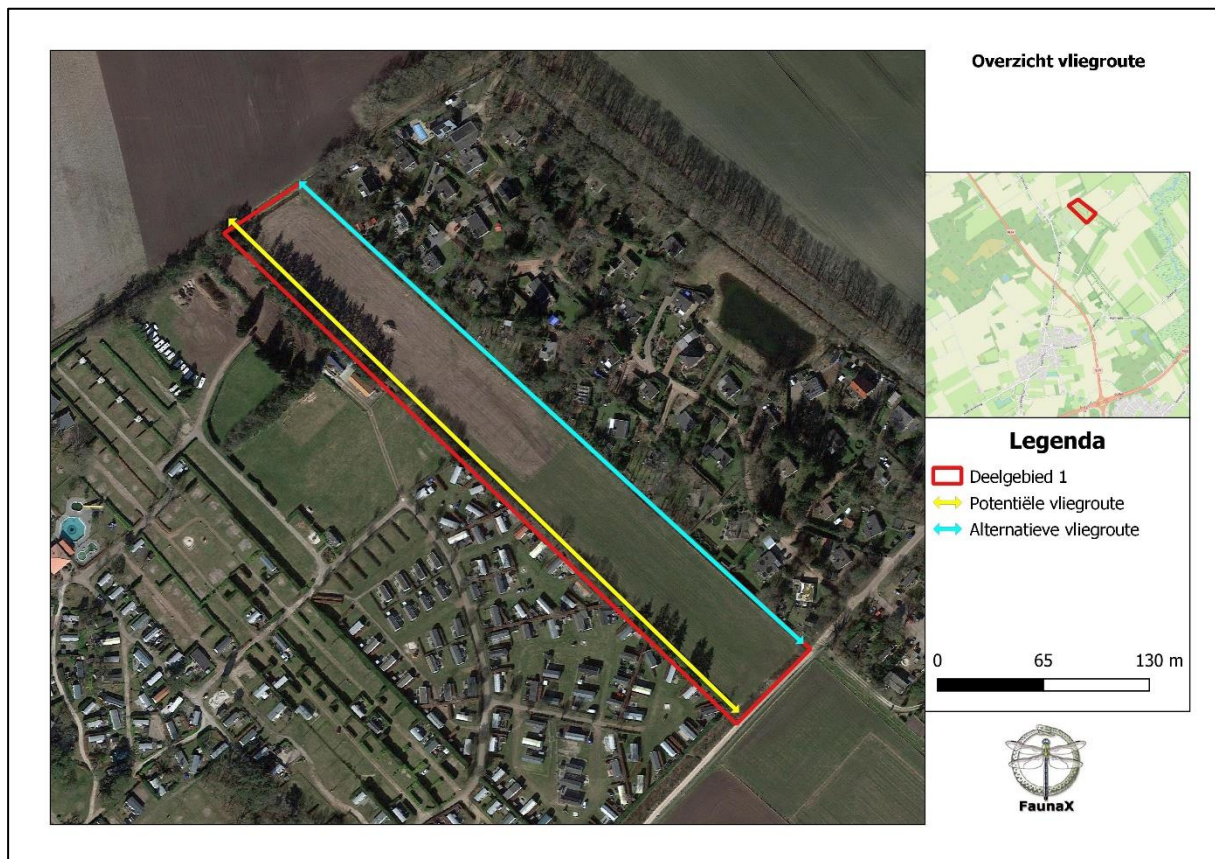
Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. De bomen binnen en vlak buiten het plangebied zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van voor vleermuizen geschikte boomholtes. In deelgebieden 1 en 3 werden geen voor vleermuizen geschikte boomholtes aangetroffen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholtes in deze deelgebieden kan derhalve op voorhand worden uitgesloten. Daarnaast worden in deelgebied 2 geen bomen aangetast. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholtes binnen dit deelgebied kunnen derhalve tevens op voorhand worden uitgesloten.

Hiernaast worden binnen het planvoornemen in alle drie de deelgebieden geen bouwwerken aangetast waar vleermuizen in kunnen verblijven. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen binnen de plangebieden kunnen derhalve tevens op voorhand worden uitgesloten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van een populatie vleermuizen in de omgeving. Als vliegroutes worden doorgaans lijnvormige landschapselementen gebruikt, zoals bomenlanen, houtwallen, watergangen en gebouwenrijen.

De houtsingels en bomenrijen binnen en vlak buiten het plangebied zijn waarschijnlijk onderdeel van verschillende vliegroutes van vleermuizen uit de omgeving hiervan. Binnen het planvoornemen worden in deelgebieden 1 en 3 mogelijk bomen verwijderd. In het geval van deelgebied 1 betreffen dit mogelijk bomen uit een bestaande bomenrij tussen het deelgebied en de bestaande camping. Voor wat betreft deze bomenrij biedt de omgeving van het plangebied naar ons inzicht voldoende alternatieven, bijvoorbeeld in de vorm van vergelijkbare bomenrijen, bijvoorbeeld langs de noordoostzijde van dit deelgebied (figuur 2.2). Daarnaast wordt in deelgebied 3 slechts Amerikaanse vogelkers verwijderd uit een bestaande houtsingel. Het overige deel van deze houtsingel, veelal bestaande uit eiken en berken, blijft binnen het planvoornemen gehandhaafd. Negatieve effecten op deze houtsingel als vliegroute voor vleermuizen als gevolg van het planvoornemen kunnen derhalve naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.2. De bomenrij tussen de bestaande camping en deelgebied 1 betreft een potentiële vliegroute van vleermuizen. De bomenrij ten noordoosten van dit deelgebied is echter geschikt als alternatieve vliegroute.

Het gehele plangebied is daarnaast waarschijnlijk een (onderdeel van een groter) foerageergebied van diverse soorten vleermuizen. Ook in dit geval kunnen negatieve effecten op essentieel foerageergebied van vleermuizen als gevolg van het planvoornemen op voorhand worden uitgesloten. In deelgebied 1 worden hoogstens bomen uit een enkele bomenrij gekapt. De omgeving hiervan biedt naar ons inzicht voldoende geschikt alternatief foerageergebied voor vleermuizen.

Daarnaast worden in deelgebied 2 geen bomen of wateren aangetast en wordt in deelgebied 3 uit een bestaande houtsingel slechts Amerikaanse vogelkers verwijderd. Hoewel de waterpartij in deelgebied 3 binnen het planvoornemen wel geschoond wordt, blijft deze beschikbaar voor vleermuizen als foerageerplek.

- Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een mogelijk essentiële vliegroute van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op een essentieel foerageergebied als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren. De aanwezigheid van en/of negatieve effecten op alle beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kunnen op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen. Binnen het plangebied werden geen sporen van bevers, dassenburchten, nesten van eekhoorns of voor boommarters geschikte boomholtes aangetroffen. Ook biedt de Koeleplas geen geschikt leefgebied voor soorten als otter doordat hier slechts in beperkte mate sprake is van geschikte dekking en doordat de plas zich in binnen een bebouwde omgeving bevindt. Hiernaast zijn soorten als haas, egel en de drie kleine marterachtigen wezel, bunzing en hermelijn binnen de provincie Drenthe vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. In de ruime omgeving van het plangebied wordt waterspitsmuis sporadisch waargenomen. De dichtstbijzijnde waarnemingen van deze soort ten opzichte van het plangebied zijn afkomstig uit de omgeving van Spijkerboor op ruim 4 km afstand van het plangebied en het Natura2000-gebied Drentse Aa-gebied op ruim 6 km afstand. Daarnaast biedt de Koeleplas naar ons inzicht slechts marginaal geschikt leefgebied voor deze soort. De kans op aanwezigheid hiervan binnen het plangebied wordt op basis hiervan dusdanig klein ingeschat dat we het niet realistisch vinden om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

Binnen het plangebied kunnen soorten voorkomen die binnen de provincie Drenthe zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, zoals de hiervoor benoemde soorten egel, haas en de kleine marterachtigen wezel, bunzing en hermelijn. Voor deze soorten dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie Bijlage I).

- De aanwezigheid van (leefgebied van) overige beschermde zoogdiersoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen andere licht beschermde soorten voor. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. Uit de omgeving van het plangebied zijn diverse recente (<10 jaar) waarnemingen bekend van de soorten adder, hazelworm, levendbarende hagedis en ringslang (bron: NDFF). Van alle soorten behalve ringslang zijn waarnemingen bekend uit het door Staatsbosbeheer beheerde landgoed Terborgh op slechts enkele honderden meters afstand van het plangebied. In het geval van levendbarende hagedis werd in 2020 een enkel individu waargenomen vlak naast de camping op 200 meter afstand van deelgebied 1.

Ringslang

De aanwezigheid van ringslang binnen het plangebied kan naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF). Hoewel uit het Natura-2000 gebied Drentse-Aa gebied enkele recente (<10 jaar) waarnemingen van ringslang bekend zijn is het onwaarschijnlijk dat deze soort sindsdien onopgemerkt de afstand van ruim 7 km tussen dit gebied en het plangebied heeft overbrugd. Hoewel de Koeleplas in potentie marginaal geschikt is als foerageergebied voor ringslang wordt de kans op aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied dusdanig klein ingeschat dat we het niet realistisch vinden om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

Adder en hazelworm

Van zowel adder als hazelworm zijn waarnemingen bekend uit het door Staatsbosbeheer beheerde landgoed Terborgh op ca. 1,4 en 700 meter afstand van het plangebied (bron: NDFF). De drie deelgebieden kunnen niet als geschikt leefgebied worden bestempeld voor deze soorten. Binnen het plangebied ontbreekt geschikt foerageergebied voor een soort als adder en is geen sprake van een ontwikkelde humuslaag die voor een soort als hazelworm van belang is. Hoewel het niet onmogelijk is dat een adder incidenteel binnen of vlak buiten het plangebied kan worden waargenomen achten we de kans hierop dusdanig klein dat we het niet realistisch vinden om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

Levendbarende hagedis

In 2020 werd een levendbarende hagedis waargenomen op ca. 200 meter afstand van deelgebied 1. In door Staatsbosbeheer beheerde gebieden op korte afstand hiervan wordt de soort tevens met enige regelmaat waargenomen (bron: NDFF). Levendbarende hagedis is een vochtminnende soort, waarvan leefgebied doorgaans bestaat uit natte oeverzones in heide- en hoogveengebieden. Deelgebied 3 is van alle deelgebieden het meest geschikt bevonden als leefgebied voor levendbarende hagedis. Echter, door het ontbreken van heidegebieden waar in het landgoed Terborgh van Staatsbosbeheer wel sprake van is achten we de kans op aanwezigheid van deze soort ondanks de nabije waarneming dusdanig klein dat we het niet realistisch vinden om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

- De aanwezigheid van (leefgebied van) ringslang, adder, hazelworm en levendbarende hagedis binnen het plangebied kan naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens (bron: NDFF).
- Negatieve effecten op (leefgebied van) overige beschermde reptielen als gevolg van het planvoornemen kunnen tevens op voorhand worden uitgesloten.

2.5 Amfibieën

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor beschermde amfibieën. Uit de ruime omgeving van Eext zijn recente (<10 jaar) waarnemingen bekend van alpenwatersalamander, heikikker, kamsalamander, poelkikker en rugstreeppad (bron: NDFF).

Alpenwatersalamander

Uit de omgeving van de Drentse Aa zijn diverse recente (< 5 jaar) waarnemingen van Alpenwatersalamander bekend. Recent wordt deze soort ook in de omgeving van Eext waargenomen, met drie verschillende waarnemingen uit de bebouwde kom uit 2022 en 2023, evenals een waarneming uit 2018 uit een agrarisch perceel op korte afstand van Eext. De dichtstbijzijnde waarneming ten opzichte van het plangebied komt uit een perceel op ca. 2,9 km afstand van het plangebied (bron: NDFF). Alpenwatersalamander is niet kritisch naar voortplantingswater en wordt in diverse wateren aangetroffen. De Koeleplas is in potentie geschikt bevonden als voortplantingswater voor Alpenwatersalamander.

Daarnaast zijn de oevers van de Koeleplas geschikt als landhabitat voor deze soort. Tussen het plangebied en de dichtstbijzijnde waarneming bevindt zich het landgoed Terborgh, een door Staatsbosbeheer beheerd terrein met daarop diverse voor Alpenwatersalamander geschikte poelen. Uit dit gebied zijn geen waarnemingen van de soort bekend. Gezien de afwezigheid van waarnemingen op kortere afstand ten opzichte van het plangebied achten we de kans op aanwezigheid van deze soort dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

Kamsalamander

Kamsalamander is als soort eveneens niet opmerkelijk kritisch naar leefgebied. Verschil met Alpenwatersalamander is echter te vinden in het feit dat kamsalamander uitsluitend voorkomt in stilstaande wateren met ontwikkelde watervegetatiestructuren (bron: Ravon). Recente (<5 jaar) waarnemingen van deze soort uit de omgeving van het plangebied zijn afkomstig uit de Drentse Aa en de omgeving daarvan (bron: NDFF). Net zoals voor Alpenwatersalamander is de Koeleplas in potentie geschikt bevonden als voortplantingswater en zijn de oevers van deze poel geschikt als landhabitat voor deze soort. Echter, gezien ook van deze soort geen waarnemingen bekend zijn uit gebieden op kortere afstand van het plangebied, zoals het landgoed Terborgh, wordt de kans op aanwezigheid van deze soort dusdanig klein ingeschat dat we het niet realistisch vinden om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

Heikikker

Heikikker is een vennensoort bij uitstek, waarvan voortplantingswater voornamelijk wordt aangetroffen in heide-, hoogveen- en laagveengebieden. Ook wateren in bossen en graslanden worden door deze soort echter gebruikt als voortplantingswater. In intensief beheerde wateren wordt de soort slechts incidenteel aangetroffen. De Koeleplas is voor deze soort geschikt bevonden als voortplantingswater. Daarnaast zijn de hogere vegetatiestructuren, waaronder de houtsingel en de bramenstruiken rond de plas geschikt als landhabitat voor deze soort. De dichtstbijzijnde waarnemingen van deze soort zijn afkomstig uit de Drentse Aa en de omgeving daarvan, evenals het militair oefenterrein ten westen van Annen. Uit het landgoed Terborgh zijn geen waarnemingen van heikikkers bekend (bron: NDFF). Op basis van de afwezigheid van waarnemingen van deze soort op kortere afstand ten opzichte van het plangebied achten we de kans op aanwezigheid hiervan binnen het plangebied dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

Poelkikker

In tegenstelling tot bovengenoemde soorten zijn van poelkikker wel waarnemingen bekend uit het landgoed Terborgh, waar de soort in 2020 en 2021 werd waargenomen op relatief korte afstand van het plangebied. Poelkikker is als soort relatief kritisch tegenover voortplantingswater, wat doorgaans bestaat uit voedselarme, snel opwarmende en onbeschaduwde wateren. De Koeleplas voldoet naar ons inzicht aan deze habitateigenschappen en is hierdoor geschikt bevonden als voortplantingswater voor poelkikker. Hiernaast zijn omliggende hogere vegetatiestructuren, zoals de houtsingel en de bramenstruiken, geschikt bevonden als landhabitat voor deze soort. Binnen het planvoornemen worden in deelgebied 3, zoals weergegeven in figuur 1.2, verschillende werkzaamheden aan en rond de Koeleplas uitgevoerd. Zo is men voornemens de plas te baggeren en gedeeltelijk te ontdoen van oever- en watervegetatie. Daarnaast wordt Amerikaanse vogelkers uit de houtsingel verwijderd en worden bramenstruiken gesnoeid. Met het oog op deze werkzaamheden kunnen negatieve effecten op zowel voortplantingswater als landhabitat van poelkikker naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

Rugstreeppad

Rugstreeppad is een soort die bekend staat om een relatief lange dispersieafstand, waarvan voortplantingswater bestaat uit ondiepe, snel opwarmende wateren. Landhabitat van deze soort wordt doorgaans gekenmerkt door zanderige, makkelijk vergraafbare grond. Op basis van deze habitateigenschappen zijn de Koeleplas, evenals de zanderige oevers hiervan, geschikt bevonden als voortplantingswater en landhabitat van rugstreeppad. Uit de omgeving van het plangebied zijn slechts enkele (4) recente (<10 jaar) waarnemingen van deze soort bekend, afkomstig uit het Drentse-Aa gebied op ca. 7 km afstand van het plangebied (bron: NDFF). Rugstreeppad is een relatief makkelijk te monitoren soort, waarvan kooractiviteit ver draagt. De verwachting is dan ook dat de kans relatief klein is dat deze soort zich onopgemerkt heeft kunnen uitbreiden in de richting van Eext. Op basis hiervan achten we de kans op aanwezigheid van deze soort binnen het plangebied dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

Binnen het plangebied kunnen andere, lichter beschermde amfibieën voorkomen, zoals bruine kikker. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- Negatieve effecten op voortplantingswater en landhabitat van poelkikker als gevolg van het planvoornemen binnen deelgebied 3 kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van (leefgebied van) overige beschermde amfibieënsoorten binnen de plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Voor andere, licht beschermde, vrijgestelde soorten geldt de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep beschermde zoetwatervissen. De enige soort die redelijkerwijs binnen het plangebied voor kan komen is de grote modderkruiper. In Nederland staat deze soort bekend als poldervis, waarvan leefgebied bestaat uit wateren met een goed ontwikkelde sliblaag. Uit de ruime omgeving van het plangebied is slechts een enkele recente (<20 jaar) waarneming bekend van deze soort uit het Nieuwe Diep, op ruim 8 km afstand van het plangebied (bron: NDFF). Waarnemingen van deze soort zijn vrijwel geheel afhankelijk van uitgevoerd gericht onderzoek, waardoor dit verspreidingsbeeld een vertekening kan zijn van de werkelijke verspreiding van de soort. De enige waterpartij die binnen het planvoornemen wordt aangetast is de Koeleplas, die niet in verbinding staat met omliggende wateren. Op basis hiervan, evenals de afwezigheid van meer waarnemingen uit de omgeving van het plangebied, kan de aanwezigheid van leefgebied van deze soort naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van (leefgebied van) beschermde zoetwatervissen binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. De aanwezigheid van de meeste soorten beschermde ongewervelden binnen het gehele plangebied kan op basis hiervan op voorhand worden uitgesloten. Zo werden geen waardplanten voor beschermde vlinders aangetroffen binnen het plangebied, noch is hiervoor het biotoop aanwezig. Hoewel uit de omgeving van het plangebied, met name het Drentse Aa-gebied, waarnemingen bekend zijn van soorten als kommavlinder en gentiaanblauwtje kan de aanwezigheid hiervan binnen het plangebied op voorhand worden

uitgesloten. Daarnaast is de Koeleplas ongeschikt bevonden als voortplantingswater van soorten als beekrombout en groene glazenmaker, welke tevens bekend zijn uit de omgeving van het plangebied (bron: NDFF). Uitzondering hierop wordt gevormd door de soorten sierlijke witsnuitlibel en gevlekte witsnuitlibel.

Sierlijke witsnuitlibel

Het biotoop van sierlijke witsnuitlibel wordt doorgaans gekenmerkt door beschutte, stilstaande wateren met een ontwikkelde watervegetatiestructuur. Vaak is waterlelie en/of gele plomp aanwezig in voortplantingswater van deze soort. In de Koeleplas zijn kleine hoeveelheden waterlelies aanwezig. In het algemeen is de oever- en onderwater vegetatiestructuur er echter summier. De dichtstbijzijnde waarnemingen van sierlijke witsnuitlibel zijn bekend uit het Drentse Aa-gebied op ca. 6 km afstand van het plangebied. Echter, gezien de afwezigheid van voldoende (onderwater)vegetatie kan de aanwezigheid van deze soort in de Koeleplas en overige delen van het plangebied op voorhand worden uitgesloten.

Gevlekte witsnuitlibel

Het biotoop van gevlekte witsnuitlibel is op veel vlakken vergelijkbaar met dat van sierlijke witsnuitlibel. Voornamelijk de aanwezigheid van verlandingszones lijkt van belang te zijn voor deze soort. Het lokale verspreidingsbeeld van deze soort is groter dan dat van sierlijke witsnuitlibel. Naast uit het Drentse Aa-gebied zijn er recente (<10 jaar) waarnemingen van gevlekte witsnuitlibel bekend uit het landgoed Terborgh op ca. 3 km afstand van het plangebied waar de soort werd waargenomen in zowel 2018 als 2022 (bron: NDFF). Ook voor gevlekte witsnuitlibel is de Koeleplas echter niet geschikt bevonden als voortplantingsbiotoop door de afwezigheid van voldoende (onderwater)vegetatie. De aanwezigheid van gevlekte witsnuitlibel in de Koeleplas en overige delen van het plangebied kan hierdoor tevens op voorhand worden uitgesloten.

- De aanwezigheid van gevlekte witsnuitlibel en sierlijke witsnuitlibel in de Koeleplas kan op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op leefgebied van overige beschermde ongewervelden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn geen vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied of weidevogelleefgebied en bevindt zich op ruim 400 meter afstand van het dichtstbijzijnde akkervogelleefgebied. Daarnaast valt het plangebied niet binnen de begrenzingen van het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voormalige EHS) of een Natura2000-gebied (bron: Kaartportaal provincie Drenthe). Negatieve effecten op deze gebieden als gevolg van het planvoornemen, anders dan die als gevolg van stikstofuitstoot kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op beschermde gebieden (anders dan als gevolg van stikstofuitstoot) kunnen naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Stikstofgevoeligheid

Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied ten opzichte van het plangebied is het Drentse Aa-gebied, dat zich op ca. 2,8 km afstand bevindt. Als gevolg van het planvoornemen zal waarschijnlijk extra stikstofuitstoot plaatsvinden, bijvoorbeeld als gevolg van de inzet van mobiele werktuigen en door extra verkeersbewegingen van en naar de toekomstige situaties.

Mogelijk is voor de voortgang van het project een AERIUS-berekening benodigd. De provincie Drenthe is bevoegd gezag in deze.

- Mogelijk is een AERIUS-berekening benodigd voor de voortgang van het project. De provincie Drenthe is bevoegd gezag in dezen.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het planvoornemen worden mogelijk enkele bomen gekapt die onderdeel zijn van een bomenrij van meer dan 20 bomen buiten de bebouwde kom. Als gevolg hiervan is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. De provincie Drenthe is bevoegd gezag in deze.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Flora	Korensla en drijvende waterweegbree	Mogelijk		X	X		Nader onderzoek deelgebied 3
Vogels	Algemene broedvogels	Ja	X				Werken buiten broedseizoen in deelgebieden 1 en 3.
Amfibieën	poelkikker	Mogelijk		X			Nader onderzoek deelgebied 3
Overige soortgroepen	Overige soorten	Ja				X	Zorgplicht in alle deelgebieden.
Gebieds-bescherming	(extra) stikstofuitstoot	Mogelijk					Informereren bij de provincie Drenthe voor deelgebieden 1 en 3.
Houtopstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Mogelijk					Informereren bij de provincie Drenthe voor deelgebieden 1 en 3.

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Flora

De aanwezigheid van de soorten korensla en drijvende waterweegbree in deelgebied 3 kan niet op voorhand worden uitgesloten. Met het oog op de waarnemingen kunnen negatieve effecten op deze soorten niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid hiervan vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd aan de hand van een gericht veldbezoek aan het plangebied binnen de bloeiperiode van de soorten, welke in beide gevallen overlappen met de meest geschikte onderzoeksperiode voor poelkikker, waardoor dit bezoek kan worden gecombineerd met nader onderzoek naar deze soort.

Algemene broedvogels

Binnen en vlak buiten het plangebied kunnen enkele vogelsoorten tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. We adviseren om de voorgenomen werkzaamheden in deelgebieden 1 en 3 buiten het broedseizoen uit te voeren. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode van 15 maart-15 juli aangehouden. Afhankelijk van de soort en klimatologische omstandigheden kunnen soorten echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Wat voor deze soorten van belang is, is of er sprake is van een broedgeval. Zo ja, dan is deze altijd beschermd.

Poelkikker

Negatieve effecten op zowel voortplantingswater als landhabitat van poelkikker als gevolg van het planvoornemen rond de Koeleplas in deelgebied 3 zoals weergegeven in figuur 1.2 kunnen niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren derhalve om nader onderzoek uit te voeren naar de aanwezigheid van voortplantingswater van poelkikker in de Koeleplas.

Naar ons inzicht kan de aanwezigheid van landhabitat op basis van dit onderzoek tevens worden vastgesteld, dan wel uitgesloten. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van voortplantingswater van poelkikker kan het beste worden uitgevoerd aan de hand van een tweetal gerichte veldbezoeken in de periode mei en juni. Deze bezoeken kunnen worden gecombineerd met het nader onderzoek naar de aanwezigheid van korensla en drijvende waterweegbree.

Zorgplicht

Er kunnen soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen. De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door in de deelgebieden 1 en 3 altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. De algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

(extra)Stikstofuitstoot

Mogelijk is een AERIUS-berekening benodigd voor de voortgang van de voorgenomen werkzaamheden in deelgebieden 1 en 3. We adviseren om hierover te informeren bij het bevoegd gezag, de provincie Drenthe.

Meld- en/of herplantingsplicht

In deelgebieden 1 en 3 worden (mogelijk) bomen gekapt ten behoeve van het planvoornemen die onderdeel zijn van bomenrijen van meer dan 20 bomen buiten de bebouwde kom. Als gevolg hiervan is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. We adviseren in dat geval te informeren bij de provincie Drenthe voor meer informatie hierover.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Korensla en drijvende waterweegbree:** Nader onderzoek deelgebied 3.
- **Broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grootweg 15 maart-15 juli) in deelgebieden 1 en 3.
- **Poelkikker:** Nader onderzoek deelgebied 3.
- **Zorgplicht:** Naleven van de zorgplicht.
- **(extra)Stikstofuitstoot:** Informeren bij de provincie Drenthe voor deelgebieden 1 en 3.
- **Meld- en/of herplantingsplicht:** Informeren bij de provincie Drenthe voor deelgebieden 1 en 3.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Bronnen internet

AERIUS-calculator

<https://calculator.aerius.nl/wnb/>

NDFF

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Kaartportaal Provincie Drenthe

<https://kaartportaal.drenthe.nl/portal/home/>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Verspreidingsatlas planten

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Drenthe

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie en Drenthe vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Drenthe is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6940.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Drenthe.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Molmuis	
Ondergrondse woelmuis	
Rosse woelmuis	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie en Drenthe, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincies hebben de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrictlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De voor gemeenten belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Drentse gemeenten gedaan.

De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het NatuurNetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.